

A TENGERPART

NAPILAP.

VI. évfolyam.

FIUME, péntek 1909. szeptember 17.

208. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal (telefonszám 229.)
Vicolo dell' Ospedale, Wurzer ház I. emelet.

Nyomda telefonszáma (sürgős esetekben) 920.

Előfizetési ár:

Egész évre . . . 24 kor. Negyedévre . . . 6 kor.
Félévre 12 kor. Egy óra 2 kor.
Egyes szám ára 6 fillér.

HIRDETÉSEKET

a kiadóhivatal mérsékelt áron számít.

Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 40 fillér.

Olaszok, magyarok, osztrákok.

Bossit a neves orvostanárt, aki résztvett a budapesti nemzetközi orvoskongresszuson, meginterviewolta az „Il lavoro“ című tekintélyes génuai lap. A tudós tanár érdekes fejtegetésekben számol be budapesti impresszióiról, amelyek politikai jellegűek és egyes megnyilatkozásaiban egyenesen európai szenzációval bírnak.

— Ezuttal hetedszer voltam Magyarországon — ezzel kezdte beszámolóját Bossi professzor — és benső viszonyban vagyok ott minden társadalmi osztálybeli emberekkel, munkásokkal, szocialistákkal és a legelső arisztokratákkal, hivatásos politikusokkal és tudósokkal. Ezért látom élesen az ottani viszonyokat. Az igazság az, hogy Ausztria féltékeny minden magyar nemzeti megnyilatkozásra és a jövő császár pártja, amelyet teljesen a jezsuiták vezetnek, gyűlöli a magyarokat. Ez a jezsuita uralom egyébként, akárcsak Spanyolországban, Ausztriában is maga után vonja majd az állam polgári esődjét.

Nemzetközi orvoskongresszus — Budapesten. Ez nem igen tetszhetett az osztrák klerikálisoknak, akik vad ellenségei a magyar népeknek (annak szabadelvű ideáljai miatt). Nem szabad felejtenünk, hogy a Franciaországból elűzött politizáló klérus (olvassd: jezsuiták) fő-táborukat Ausztriában ütötték fel, ahol tárt karokkal fogadták őket, mert bennük az osztrák külpolitikának is erős szövetségeseit látják és Tittoninak Aehrenthal-barát és klerikális politikája is csak ez eseményeknek a következménye.

Könnyű dolga volt Ausztriának az osztrák és német orvosokat a kongresszusról távollattania és valóban a kongresszus olasz résztvevőinek száma egymagában felülmúlja a németekét és osztrákokét. De nem tudta Ausztria távollattani az olaszokat, pedig leginkább ezeknek magyar rokonszenvét szerette volna megtörni.

Ezért történt az is, hogy hirtelenül, néhány nappal a kongresszus megnyitása előtt, amikor már nem volt meg a cáfolatra szükséges idő, világgá röpitették azt az irányzatos hírt, hogy az olasz orvosok nem mernek el Budapestre, mert a kongresszus hivatalos nyelvei közt nem szerepel az olasz.

Ugyanez időben olasz orvosok francia- és olasznyelvű könyvecskéket és röpiratokat kaptak, amelyekben román orvosok agítálnak a tüntető távollattadás mellett. Mindennek a hatása elég súlyos volt. Voltak olasz orvosok, akik fölültek a röpiratoknak, sőt egy orvosi lap egyik cikkét ezre. a frázissal fejezte be: „Bojkottáljuk Budapestet“.

Akkor volt az, hogy nyomban Budapestre táviratoztam és a Stefani-ügynökségnél nyilatkoztam, fölfedezve a bécs-vatikáni aknamunkát. És érdekes tünet, hogy Tittoni orgánuma, az

„Avvenire d'Italia“, mely a vatikáni képviselőnek is közlönye, nyilatkozatomhoz kommentárt fűzött, amelyben a kongresszustól való távollattadásra hívta fel az olasz orvosokat.

A románok magyarellenességét is csak ez a bécs-vatikáni klikk szítja, amelyiknek politikai vezérrelve: divide et impera. A magyarok nem akarnak egyebet, mint azt, hogy a románok gyermekeiket anyanyelvükön kívül az állam hivatalos nyelvére is oktassák, egyebekben azonban ugyanazokat a jogokat engedélyezik nekik, mint a magyar állampolgároknak. A magyar nép jellege egyébként sokkal is szabadelvűbb, minthogy arról bármiféle elnyomatási ösztönt is feltételezni szabad volna.

A magyar népnek minden alapfeltétele meg van ahhoz, hogy erős és független legyen. Igen dolgoz nép és ezt különösen a rengeteg mezőgazdaságokban lehet tapasztalni, amelyek közül nem egyet láttam.

A gazdag birtokos vagy hűbérur akárhány birtokon maga intézi a munkát, vezeti azt. Grófok és bárók közvetlen és állandó érintkezésben élnek a paraszttal és munkásokkal és a kontesszok és a baronesszok, akik télen a Riviére termeiben elegáns életet élnek, nem restelnek nyáron a baromfityezés-téssel foglalkozni.

Ez magyarázza meg Magyarország mezőgazdasági vagyonának gyarapodását. Ausztria ellenben pusztító munkát végez Magyarországon. Adót adóra halmoz, katonai megterhelésével is meggyöngyíteni igyekszik az erős magyar nép energiáit.

Itt van például Fiumének, az egyetlen magyar tengeri kikötőnek ügye. Kitűnő természeti fekvésénél fogva a legvirágzóbb tengeri kikötőnek kellene lennie. De Ausztria annyira bojkottálja, hogy nem tart fenn vele hajójáratokat, csak hogy Fiume forgalmát a legszűkebb határok közé szorítsa.

Itt említem fel azt a dolgot is, hogy augusztus 27-én, amikor pedig tudták, hogy az olasz orvosok a budapesti kongresszusra mennek, a toblach—marburgi vasutvonalon csak egyetlen közvetlen budapesti kocsit csatoltak a vonathoz, úgy, hogy az olasz kongresszisták mint a szardellák, olyan szorosan préselve ültek a szakaszokban. Panaszainkra a vasutasok nevettek és a célzatosan elzárt üres szakaszokat csak akkor nyitották meg számunkra, amikor egyik társunk már a kupé ablakát akarta beverni.

Bossi tanárt itt az interviewoló újságíró megkérdezte, hogy nincs-e Magyarországon is klerikális uralom.

—Distinguálnunk kell — felelte Bossi. — Meg kell különböztetni a jó hívőket a politizáló hívőktől, akik a jezsuiták eszközei. Magyarországon sok a jóhiszemű hívő katolikus, de ezek jó hazafiak és nem akarnak osztrákokká lenni. Klerikális politikus kevés van, de ezek erősek, hatalmasak és végzetesek Ma-

gyarországra nézve, mert nem vallanak nyílt színt és a jezsuiták és Ausztria mozgatja őket. És ehez a kategóriához tartozik — fájdalom — a mostani magyar kormányoknak néhány tagja is.

A tudós professzor ezután a kongresszus tudományos eredményeiről mondott véleményt. Kitűnőeknek tartja azokat, azt a fogadtatást pedig, amelyben a magyar orvosok olasz kartársaikat részesítették, ragyogónak mondja.

Nyilatkozatát ezekkel a szavakkal fejezte be:

— A magyar nemzet jobban mint valaha megérett a függetlenségre. Ha teljesen független lesz, nem remélt haladásokat fog elérni, nagy sulya lesz az európai koncertban. Ő lesz a legjobb és legbiztosabb őrszem, amely Olaszországot megvédi az osztrák ármányok ellen, sokkal inkább, mint a fegyverkezések és a most tervbe vett határszéli erődítmények. Minden erőnket csatasorba kell helyeznünk, hogy a magyarok álma megvalósuljon.

Eddig a Bossi tanár szenzációs nyilatkozata, amely bizonyára nagy feltűnést fog kelteni. Itt csak annyit említenek meg, ugyancsak Bossi, Magyarországnak ez az önzetlen tudós barátja volt az, aki Jonesco Tamás bukaresti tanár, a román orvosegyesület elnökéhez írt levelében tiltakozott az ellen, hogy a románok politikai kérdéssé súlyosítják le a nemzetközi orvoskongresszust.

UJDONSÁGOK.

— **Személyi hír.** Termatsits Kálmán királyi tanácsos, dohánygyári igazgató szabad-ságáról ma visszaérkezett.

— **A városi állandó bizottság ülése.** A városi állandó bizottság — mint tegnapi számunkban megírtuk — holnap, pénteken délben ülést tart, a következő napirenddel:

Bejelentések, indítványok, interpellációk. Kérelem a község kötelékébe való felvétel és az illetőség meghosszabbításának ügyében. Határozathozatal különféle árlejtések ügyében.

— **A pénzügyi bizottság ülése.** A pénzügyi bizottság tegnap este ülést tartott, amelyen számos városi költségfedezési, valamint egyéb kisebb ügyet tárgyaltak.

— **Bajok az Austro—Croatanál.** A mintegy negyedfél év előtt horvát papoktól és köznéptől alapított Austro-Croato hajóstársaság részvényesei már hosszabb idő óta elégedetlenek az igazgatóság működésével. Az elégedetlenség az utóbbi közgyűlésen olyan arányt öltött, hogy a részvényesek a napokban a hajóstársaság székhelyén a vegliai Pontéban rendkívüli közgyűlést hívtak össze, hogy megállapítsák a társaság veszteségét, tanácskozzanak az Austro-Croato megmentéséről s olyan igazgatóságot válasszanak, amely bírja a részvényesek bizalmát. A rendkívüli közgyűlésen heves támadások hangzottak el az igazgatóság ellen, mert a részvényesek a vezetőket okol-

hogy a társaság alaptökeje majdnem teljesen elveszett. Hosszu éles vita után elhatározták, hogy a hajóstársaságot reorganizálják, a részletekről azonban eddig nem szivárgott ki semmiféle hír sem, mert a határozatokat titokban tartják.

A Mahnic vegliai püspök védnöksége alatt álló hajóstársaság tavaly Fiume és Veglia sziget között új vonalat létesített, hogy az Ungaro-Croatanak kellemetlenkedjék. A vállalkozás azonban balul ütött ki, mert az óránként tizenkét tengeri mérföld sebességgel haladó gőzös rendszerint kevés utassal és áruval közlekedett. Mikor pedig az Ungaro Croata a konkurrens járatra való tekintettel személy és áruforgalmi tarifáit lényegesen mérsékelte, az Austro-Croata hajói majdnem teljesen üresen jártak. Megmostohabb viszonyokkal kellett a társaságnak az arbei vonalom megküzdeni. A gőzös ugyanis teljesen szegény vidékek között közlekedett s alig volt személyforgalma. Rakományt is csak ritkán szállított. Egyetlen biztos bevétel csak az osztrák postakincstartól fizetett postaszállítási díj volt. A tuzó horvát igazgatóság azonban néhány nagyobb horvát pap részvényes befolyására a szomorú kilátások ellenére is fentartotta az üzemet, csak hogy a magyar hajósársaságnak, az Ungaro Croatanak kárt okozzon. Az Austro-Croatanak azonban messze enő politikai és más egyéb céljai is voltak, amelyek miatt veszteségre is hajlandó volt dolgozni. Olyan egyéntől, akinek alkalma van némi betekintést szerezni a horvát társaság ügykörébe, értesülünk, hogy az Austro-Croata több ízben felkínálkozott az osztrák kormányknak is, hogy nagyobb szubvenció mellett hajlandó vonalait Dalmáciára is kiterjeszteni. Osztrák pénzzel akart tehát Dalmáciában az Ungaro-Croatanak versenyt támasztani, amely társaság a hatalmas konkurrencia ellenére is kifogástalanul működik. Már meg is állapodott az Austro-Croata az osztrák kormányval, amikor egy váratlan kormányváltozás legszebb reményeit a sárba tiporta. Többszöri sikertelen kísérlet után az Austro-Croata vezetősége elhatározta, hogy más uton próbál szerencsét. Megkérnyezte a szintén horvát zenggi Hrvatska hajóstársaságot a célból, hogy fuzionáljon vele. Hosszas tárgyalás keletkezett a két magyarelenes társaság között, de eddig megállapodás nem jött létre. A Hrvatska ugyanis csak egy hajlandó fuzionálni, ha az Austro-Croata az igazgatóságában megfelelő helyet biztosít részére, vagy pedig ha valamennyi hajóját megvásárolja. Ettől azonban nem tudni miért, az Austro-Croata fázik.

Itt említjük meg, hogy a Hrvatska hajóstársaság jövedelmének fokozására megállapodott egyik horvát gyufa gyárral, hogy a Hrvatska hajóstársaságot ajánló gyufadobozokat hoz forgalomba. A felirat szerint minden horvát hazafinak kötelessége a „nemzeti” hajóstársaságot anyagilag támogatni.

A reklámgyufa dobozok Portoré és vidékén már forgalomban vannak.

— **Becsapott kivándorló.** Babich Jefto vrbovljanei illetőségű 34 éves kivándorló tegnap megjelent a mlaccai rendőri kirendeltségen és elmondotta, hogy tegnap reggel a kivándorlási szálloda második emeleti folyosójáról egy ember lehívta a via Voloscára. Mikor az uton együtt haladtak, az ismeretlen megkérte, hogy a Via Serpentina egyik üzletében vásárolt kofferjét hozza el s fáradságáért fizet egy koronát. Alighogy megindult, hogy a koffert elhozza, az ismeretlen rászólt: csak várjon itt, ahol most áll, majd kifizetem a koffert s idehozom. Babich szót fogadott az ismeretlennek, aki csakhamar visszatért s panaszkodott, hogy még negyvenkét koronát kell fizetnie a kofférért. Minthogy pénze a lakásán

van, kérte a kivándorlót, kölcsönözzön neki negyvenkét koronát. Babich mivel azt hitte, hogy az ismeretlen megbízhat, átadott egy husz dolláros aranypénzt s kérte, hogy a felesleget hozza vissza s majd a lakásán adja meg a kölcsönzött összeget. Az ismeretlen, mikor átvette a pénzt, tíz fillért adott Babichnak, hogy egyik üzletben zöld névcédulát vegyen, majd addig várakozni fog rá. Mire azonban Babich visszatért az ismeretlen eltűnt. A szegény kivándorló csak akkor vette észre, hogy becsapták. Rögtön az ismeretlen keresésére indult, fáradozása azonban eredménytelen maradt. A mlaccai rendőri kirendeltség a károsulttal felvett jegyzőkönyvet betejesztette a rendőrséghez, amely a vizsgálatot megindította.

— **Öngyilkossági kísérlet a börtönben.** Bertetich Benjámín 20 éves fiumei születésű fiatalember néhány nap óta a rendőrség börtönében volt elzárva, mert 50 korona értékű viaszos vásznat lopott. Tegnap délelőtt egy alkalmas pillanatot felhasználva, cellájában egy zsebkéssel öngyilkossági szándékkal hasába szurt. Tettét észrevették rabtársai, akik erről a börtönfelügyelőt értesítették. Csakhamar előhívták a mentőket, akik a szerencsétlent a kórházba szállították. Itt az ügyeletes orvos megállapította, hogy Bertetich a hasán életveszélyes szurási sebet ejtett. A kést, mint bevalotta, a börtönfolyosó egyik zugában találta.

— **Portáldaruk vizsgálata az új rakárnál.** A Mária Valéria mólón épített új rakár négy villamos portál daruja a napokban készült el. A darukat ma bizottság vizsgálta meg. A bizottság tagjai Polgár Samu osztálymérnök-helyettes, Horty Tóbiás máv. igazgatósági főmérnök, Leitner raktárigazgató, Hesz állomásfőnök-helyettes, Barta raktárfőnök, Várad Ervin gépészmérnök, Hajdu Imre fűtőházi főnök-helyettes. A portáldarukat a Siemens-Schuckert gyár készítette.

— **A városi vadászterület bérlete.** A városi tanács a városi vadászterület bérletére nyilvános árlejtést hirdetett. Az ajánlatok benyújtási határideje ma délben járt le. Benyújtottak összesen négy ajánlatot. Az ajánlatokat Antoni Gino dr. városi titkár bontotta fel. Ossoinack Miklós a vadászterület bérletéért évi 400, Ossoinack János 500, Randics János dr. 450, Sirola Ferenc pedig 600 koronát ajánlott fel. A vadászterületet a lopacsaci terület kivételével adják bérbé s az agrárbizottság javasolni fogja a döntés előtt, hogy a terület egyes részein ne engedjék meg a vadászást. Döntés csak később lesz.

— **A völegény áldozata.** Tegnap este 6 óra felé a kórházban meghalt Rutar Giovanna 18 éves leány, akit mint megirtuk, völegénye Surina Antal késsel súlyosan összeszurkált, úgy, hogy hasüregéből a belek egy része is kifordult. A tegnap délben kihallgatott leány vallomása szerint Surina azért kérelte meg, mert elutasította Surina szerelmét. Rutar holttestét ma boncolják. A gyilkost még nem sikerült elfogni.

— **A pozsonyi színügyi bizottság ülése.** Pozsony sz. kir. város színügyi bizottsága tegnap délelőtt fél 12 órakor Kumlik Tódor polgármester-helyettes elnöklete alatt ülést tartott. Az ülésen felolvasták Balla Kálmán színigazgatónak jelentését, amelyben tudatja ujonnan összeállított társulatának névsorát s a téli idény alatt előadandó darabok jegyzékét. A bizottság tudomásul vette a jelentést, azonban egynéhány bizottsági tag felszólalására tiltakozott az ellen, hogy az igazgató felesége, B. Csik Irén, mint elsőrangú énekesnő szerződtessek s ilyen, neki nem való, szerepekben fellépjen. Ugyanily határozatot hozott tudvalegleg a bizottság tavaly ilyenkor, a magyar színi évad kezdetén is.

— **Torpedóhajók Fiumében.** A XXXVI. és XXVI. számú torpedóhajók tegnap délután Pólából ideértek. Az előbbi már este 8 órakor visszaindult, az utóbbi azonban Fiumében marad további intézkedésig.

— **Dalmácia katonai kormányzója Fiumében.** A „Dalmat” nevű jacht tegnap délután a dalmát katonai kormányzóval ideérkezett.

— **Szüreti ünnep Abbaziában.** Abbaziában ez évben is megtartják a szokásos szüreti ünnepélyt. A szüreti ünnepet vasárnap, 19-én a Quarnero kávéház előtt rendezik. Az ünnepély vasárnap délután 3 órakor kezdődik és hétfőn reggel végződik. Belépti díj a délutáni és esti ünnepre 2 korona, csak az esti ünnepre pedig 1 korona.

— **Az iskolaügy Horvátországban.** A horvát kormány tanügyi osztálya a népiskolákra vonatkozólag a következő statisztikai kimutatást közli: E szerint az egész országban 1425 nyilvános iskola volt, 22-vel több mint a múlt évben, 49 konfesszionális nyilvános jelleggel, 62 magán, összesen 1536 népiskola 27069 □ kilométernyi területen, minden 1710 lakosra 1 népiskola esik. A nyilvános népiskolák közül 1402 horvát-, 16 német-, 3 magyar és 4 tót tan-nyelvű. A konfessionális iskolák közül, amelyek nyilvánossági joggal fel vannak ruházva, 29 horvát-, 10 német- és 10 magyar tannyelvű. Ezen iskolák közül 2 r. kath., 24 g. kel., 19 ev. ref., 4 izraelita. A magániskolák közül 18 horvát, 6 német- és 38 magyar tannyelvű. Tehát a múlt iskolai év végével 51 magyar iskola volt Horvát-Szlavonországok területén. Ezen népiskolák fentartására az egész országban 5.460,565 korona lett kiadva, azaz 488.552 koronával több, mint az előző évben. Ezen összegből esik a tanítói fizetésekre 3.861,951 korona, 230,203 koronával több az előző évinél. A dologi kiadások összege 1.594,614 koronára rugott, egy tanító átlagban 1659 korona jutott s 1 tanuló 19 koronába került. Ezzel a város népiskoláira 139,074 koronát költött. Az országban iskolaköteles gyermek volt 378,404, 10881-gyel több mint az előző évben és pedig 202.152 fiú és 160.152 leány. A 378.304 tanköteles gyermek közül 253.337 gyermek látogatta az iskolát, tehát a tanulók 67%-a.

— **Tolvaj ágyrajáró.** Suput Péter 20 éves korenciai illetőségű napszámos feljelentést tett a rendőrségen, hogy tegnap este Zima Gertrudtól bérelt szobájában megjelent Czanokovics Antal 20 éves verki illetőségű foglalkozás nélküli péklegény s a háziasszonytól ágyat bérelt. Mikor Suput ma reggel felébredt, csodálkozva tapasztalta, hogy tegnap este bezárt kofferje nyitva van s az új vendég már nincs a szobában. Megvizsgálta a koffer tartalmát s rögtön látta, hogy meglopták. Suput fejelentését a rendőrségen jegyzőkönyvbe foglalták s a tolvaj péket keresik.

— **Munkás sors.** Superina József 18 éves fiumei illetőségű fiatalember ki a Superina és Bellen építővállalatnál dolgozik tegnap délelőtt a vállalatra bizott gyárápítésnél munkálkodva öt méternyi magasságból egy létráról lezuhant. A kórházba szállították, hol az orvosok különböző sérüléseket állapítottak meg rajta. — Milosevich Szvetozár 46 éves zágrábi illetőségű munkás tegnap délelőtt egy kocsirol leesett, arcán megsérült és álkapcsa eltört.

— **A kikötőből.** Szeptember 16. érkezett: „Zrinyi” magyar gőzös Valenciából 500 zsák paprikával, 490 zsák kénnel, 400 zsák szentjánoskenyérrel és 30 tonna vegyes áruval.

Indult: „Andrássy” magyar gőzös Marseillebe 160 tonna vegyes áruval.

— **Iparosok és kereskedők boszniai tanulmányutja.** A különböző ipari és kereskedelmi szakegyséletek által Boszniába és Hercegovinába tervezett kirándulás programját megállapították. A kirándulás két részre oszlik. Az egyiknek célja Budapest—Bród—Szerajevó és vissza, ennek összes költségei 200 koronát tesznek; a másik ugyanezen irányt követi, de ezenfelül még Mostar—Gravosa—Ragusa meglátogatását is felöleli, ennek összes költségei 350 koronát tesznek. Az egész ut október 5-étől 16-áig tart.

— **A közönség figyelmébe** ajánljuk ifj. Latcovich János jöhrü divatkereskedését (Fiume Kossuth Lajos utca 2), ahol mindennemű uri és női divatáruccik, fehérenemű, sétapálcák, ernyők, keztyűk stb. a legnagyobb választékban és igen jutányos áron kaphatók.

Cementlopásért. Lapunk tegnapi számában ilyen címmel megírtuk, hogy Callich Tivadar foglalkozás nélküli egyént a rendőrség letartóztatta, mert a Rubinics-féle cementgyárban lopni akart. Most arról értesítenek bennünket, hogy a lopást az első fiumei ör- és záróintézet 2. számú éjjeli őre fedezte fel s a letartóztatás annak feljelentésére történt.

Távirat ◀▶ Telefon.

A budapest—fiumei telefonösszeköttetésben beállott üzemzavar folytán csak a néhány beérkezett táviratot közölhetjük mai számunkban.

A német hadgyakorlatok.

MERGENTHEIM, szept. 16. Vilmos császár és Ferenc Ferdinánd főherceg ma reggel 6 óra 15 perckor a hadgyakorlatok színterére mentek.

Isvolski Berlinben.

BERLIN, szept. 16. Bethmann-Hollweg német külügyminisztert Osten-Sacken gróf orosz nagykövet ebédre hívta meg a nagykövetségre. Az ebéden résztvett Isvolski orosz külügyminiszter is, aki inkognitóban Berlinben tartózkodik.

Nagy tüzvéz.

PRIVIGYE, szept. 16. A Privigye közelében levő Koos községben tegnap nagy tűz ütött ki, amely harminc házat pusztított el. A tűznek a gabonakészlet a házi állatok is áldozatul estek. A kár nagy.

A bolgár kongresszus.

SZALONIKI, szept. 16. A bolgár alkotmányos klubok kongresszusának tárgyszóiról különös érdeklődésre számíthat az exarkátus szervezetének reformja. Az exarkátus volt eddig a legfontosabb támpontja a törökországi bolgár nemzeti propagandának. A közhangulat azt kívánja, hogy ragaszkodjanak az exarkátusnak úgy a bolgár királysághoz, mint a mecedoniai bolgárokhoz való szoros viszonyához. Ami az exarkátusnak egyházi ügyekben bolgárok felett való bíráskodását illeti, az alkotmányos klubok vezetőjének az a nézete, hogy maga a török kormány alkotott a sejk-ül-izlam vallási illetékességének a Bulgáriában élő mohamedánokra olyan precedenst, amely őket a legteljesebb mértékben kielégíti. A keresztények hadkötelezettsége kérdésében a klubhoz tartozó bolgárok az első kongresszus alkalmával felállított követeléseikhez ragaszkodnak, t. i. hogy a keresztények két éves katonai szolgálatot legyenek kötelesek teljesíteni.

Főtörékvésük arra irányul, hogy a Szandanci-párt és az alkotmányos klubok között fuziót hozzanak létre, mert Szandanci az utóbbi időben a bolgár nemzeti ügy, valamint az exarkátus előjogainak buzgó híveként tünt ki.

A Vezuv működik.

RÓMA, szept. 16. A Giornale d'Italia jelenti Porticiből: Hosszabb nyugalom után a Vezuv ismét működésben van. A turistavezetők erős földalatti morajtól kísért földökéseket tapasztaltak. A belső kisebb árokban néhány nap óta rendkívüli nyugtalanság észlelhető.

Francia vasutasok mozgalma.

PARIS, szept. 16. A francia vasutasok egyesületének vezetősége felhívást bocsátott ki a vidéki szövetségekhez, amelyben hivatkozva a mindig érezhetőbb drágaságra, figyelmezteti a vasutasokat, hogy készüljenek egy újabb energikus mozgalomra amelyet fizetés emelés iránt indítanak meg. A felhívást a központ 400.000 példányban nyomatta ki. Holnap a munkaegyletben nagy gyűlést tartanak, amelyen részletesen fognak foglalkozni a mozgalommal.

Ujabb incidensek

a szerb-török határon.

BELGRÁD, szept. 10. Vasárnap és hétfőn a Prepoláron levő két szerb vámkirendeltség őrállomását felfegyverezett albánok támadták meg. A vámőrök hosszú küzdelem után megszalasztották a támadókat. Egy vámőr súlyosan megsebesült.

A cár és a szultán találkozása.

KONSTANTINÁPOLY, szept. 16. A lapok szerint megerősítették azt a hírt, hogy az orosz cár a szultánnal a cári jahton fog találkozni.

A spanyolok Afrikában.

PARIS, szept. 16. Mint Oranból jelentik, a partvidékről Uujába érkezett jelentések szerint a spanyol csapatok e hónap 9-én a Kebdanah területen levő Suk-El-Arba körül vereséget szenvedtek és visszavonulásra kényszerítettek.

Pusztító ugróhullám.

LONDON, szept. 16. Mexikói távirat szerint szeptember 4-én az ugróhullám Mulege kikötőben (Baja-Kalifornia) szintén nagy pusztításokat okozott. Igen sok ember életét vesztette és sok vagyon elpusztult. Az ugróhullám két mérföld szélességben elöntötte a partot.

Nyilt-tér*).

„Faginea“ Kiviteli Részvénytársaság.

Hirdetmény.

A „Faginea“ Kiviteli Részvénytársaság t. szavazóképes részvényesei ezennel meghívottnak a társaság helyiségében f. é. szeptember 30-án d. e. 11 órákor tartandó

rendes közgyűlésre.

Napirend:

1. Az igazgatóság jelentése az 1908—09-iki üzleti évről.
2. Az igazgatóság előterjesztései és a nyereség felosztása iránti javaslat.
3. A felügyelő bizottság jelentése s a felmentvény megadása úgy ennek mint az igazgatóságnak.
4. Az alaptőke felemelése fölötti határozat hozatala.
5. Az igazgatóság megválasztása.
6. A felügyelő bizottság megválasztása és tiszteletdíjának megállapítása.

Minden a társaság pénztáránál legkésőbb 8 nappal a közgyűlés előtt szelvényivel együtt letett részvény egy szavazatra jogosít.
A mérleg és a felügyelőbizottság jelentése a társaság fiumei irodájában a közgyűlést megelőző utolsó 8 napon betekinthető.

Fiume, 1909. szeptember 14-én.

A „Faginea“ Kiviteli Részvénytársaság igazgatósága.

* E rovatban közöltékért a beküldő felelős (A szerk.)

Kobelt és Vidákovics

Bristol kávéháza

ABBAZIA.

ESTÉNKÉNT

BARCZA JENŐ

kaposvári cigányzenekara hangversenyez.

Utolsó hajó Fiuméba este 11 órákor.

Könyvelő,

ki irodai munkát is végez helybeli gyárban azonnal felvétetik. Cim a kiadóban.

„DE LA VILLE“ SZÁLLODA, KÁVÉHÁZ ÉS ÉTTEREM FIUME, DEÁK-KORZÓ.

— A magyarság találkozó helye. —
Helybeli vendégek az étlapárakból
20% engedményt kapnak.

A kávéházban esténként HORVÁTH PALI cigányzenekara GÁBOR kisbögös szólistával hangversenyez.

TULAJDONOS:
ifju BUDAI KÁROLY

Giacomuzzi -- Velence.

San Marco, Calle Vallaresso

Előkelő kávéház és bodega.

és nagy kávéház és vendéglő a

művészeti kiállítás parkjában.

Elsőrendű kiszolgálás. Mérsékelt árak.

Butorozott utcai szoba,

külön bejárattal a lépcsőházból, egy ur részére azonnal kiadó. Via degli Orti 3. II. em. 5.

Kiadó lakás.

A Belvedere Superiore kiadó egy öt szobából álló minden modern kényelemmel felszerelt lakás, melynek külön kertje van. Kilátás a tengerre. Felvilágosítást ad a kiadóhivatal.

A Standut Oel Company

Fiume Via Riva 2. I. emelet.

havi bérletet

nyit üzlethelyiségek és lakások állandó pormentesítésére, tisztogatására és szagtalan fertőtlenítésére kitűnő Standutin gyártmányával rendkívül mérsékelt reklámárak mellett.

Ugyancsak olcsó havi bérletben beeresztünk és fényesítünk szobákat Standut krémmel.

Dr. Pachany A.

fogorvos áthelyezte lakását és rendel a szerb egyesület házában (Casa della Comunità szerbo-ortodossa) Via Porto 2.

Fleischhacker C.

tejcsarnoka

és kávémérése a Piazza Elisabetta és Adamich utca sarkán, (az Adria palotával szemben).

Gróf Pejacevics féle TEVAJ

kizárólagos elárúsítása.

Mindenkor frissen.

Tej, tejföl, túró, vaj és tiszta akácméz nagyban és kicsinyben. TELEFON 53

Bérbe adó a susáki oldalon egy gyönyörű szép fekvésű, egészséges, portmentes és erdővel körülövezett **kis birtok**, majdnem két hold szőlővel és gyümölcsösökkel, — két szép családi házzal és gazdasági épületekkel. A birtok igen alkalmas a tehenészet, sertés hizlalda és baromfi tenyésztés esetleg nyári mulató berendezésére. Az egész birtok évi bére 2400.— kor. Fele is kiadható esetleg hozzá társ elfogadtatik. Cim a kiadóhivatalban.

Bratovich G. N.

könyvkötészete átköltözött a Castello utca 9. számú Kucich-házba. Telefon sz. 766. Minél számosabb megrendelésért esedezik továbbra is

Bratovich G. N.

FILIPPOVICH EDE
Uri és női fodrász terme
Fiume, Deák-korzó 30. szám
külön női teremmel, hol fejmosás vilányos készülékkel, hajfestés, manicure, pedicure és mindennemű haj- és fésülési munka kifogástalan jó és gyors kivitelben végeztetik.

Előkelő uri fodrász terem.

Ujságkihordó

(asszony vagy leány is) jó fizetéssel azonnal felvétetik a Tengerpart kiadóhivatalában Vicolo dell'Ospedale Casa Wurzer I. em.

Magyar okleveles szülésznő,

ki horvátul és németül is beszél a n. é. hölgyközönség b. pártfogásába ajánlja magát. Cim Borka Mihályné Fiume Via Gisella 9. sz.

A FIUMEI KERESKEDELMI BANK

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
ADRIA PALOTA FIUMÉBAN ADRIA PALOTA

betétkönyvek és folyószámlák után

4% netto kamatot

terít meg feleinek.
A tőkekamatadót a bank önmaga viseli.

A DREHER ANTAL-féle egyesült sörgyárak
részvénytársaságának.

(gyár Budapest-Kőbánya) FIUMEI FŐRAKTÁRA.

Iroda: Urményi-tér 6. — Telefon szám 226.
Jégyár: Canale-utca, Steinmann-ház.

GYÓGYHATÁSÚ

DUPLA MALÁTA SÖR

Orvosok által ajánlott gyógyító hatású sör. A sör hetenként 25 majolika palackot tartalmazó eredeti ládákból érkezik frissen a gyárból. — Ezen kitűnő sörön kívül állandóan raktáron van kiviteli és márciusi sör, 1/4, 1/2 és 1 hl-es hordókban és 5¢ fél literes palackot tartalmazó eredeti ládákból

Vendéglősök rendelésre barna dupla maláta sört is kapnak. — Bárhova házhoz is történik szállítás.

DETAIL ELÁRUSÍTÁS: minden jobb fűszer- és csemege-üzletben.

Mindenkor friss csapolás:

Főképviselet: Rupnik Emil, Urményi-tér 6.

GUSTINCICH JÁNOS

finomsütődéje

Fiume, Via Alessandrina I. sz.

készíti elsőrendű

tea-kétszersültet

luxus- és házikenyeret, Graham- és rozskenyeret. Ezenkívül elfogad süítésre kenyeret és süteményeket.

Nagy lisztraktár a legelső budapesti gőzmalmokból.

Házhoz szállítás! Telefon 853 sz.

Kétszersültek postai csomagban is szétküldetnek.

Ajánlunk: Amerikai íróasztalokat és irod. butorokat
Grammofonokat és lemezek

legnagyobb választékban kicserélhető tüvel és tüccserelés nélkül,

messzehangzó lemezeket

termek és kerthelyiségek számára, továbbá

„detektiv“-boltpénztárakat

csengettyű-alarmkészülékkel, a mely a kézi pénztár megdézsmálását vagy betörést lehetetlenné teszi, végül

Wertheim-pénzszekrényeket

minden nagyságban készpénz és részletfizetésre árusít a Tengerpart Kereskedelmi Társaság Fiume, Corso 12 I. em.

Javítások elfogadtatnak.

SPIRID MARCETTA
ORIENT

kávéháza

FIUME, Zichy tér 3.

Előzékeny kiszolgálás.

Minden este Sárközy Elemér cigányzenekara hangversenyez.

QUADRI KÁVÉHÁZ

VELENCE, Szt. Márkus-tér.

Csokoládé, tea, cukrászda, frissítő italok, likőrök és finom borok.

A Velencét látogató magyarok találkozó helye.

Csemegeolaj behozatal és kivitel

finom, kiváló finom és legfinomabb minőségben bádognaknakban és hordókban. Olcsó áron szállítja e kiváló különlegességeket bérmentve minden vasuti és hajóállomásra a

Tengermelléki Kereskedelmi Társaság
Fiume Corso 12 I. emelet.

Modern hálószobák és ebédlő divánok eladók

Garami József

kárpitos mesternél Corsia Deák 38.

Bonin Penzió - Velence
S. Marco, Corte Barozzi.

Kitűnő bécsi penzió, főleg magyarok és osztrákok által látogatva, egy percnyi távolságra a Márkus tértől.

Napi penzió ár hét lira.

ABBAZIA
Petriz Szálló és Étterem

(azelőtt ERTL.) Abbazia központjában.

Elegáns szobák. Elsőrendű konyha. Naponta friss halak. Kőbányai polgársör és pilzeni ősforrás. Válogatott borok.

Uj tulajdonos Petriz József, az Emma penzió tulajdonosa is.

FLORIÁN KÁVÉHÁZ
VELENCE Szt. Márkus-tér.

Elsőrendű kávéház. Az idegenek találkozó helye.

Kitűnő fagyalt alla napoletana. Tea, kávé, csokoládé, cukrászsütemények stb.

Előzékeny kiszolgálás.

Hirdessen „A TENGERPART“ napilapban!

„A Tengerpart“ immár hatodik évfolyamban jelenik meg és oly elterjedésnek örvend, a milyent eddig Fiumében egyetlen egy magyar lap sem tudott felmutatni.

„A TENGERPART“ minden hirdetése eredménynyel jár.

Kiadóhivatal: Vicolo dell'Ospedale, Wurzer ház.

Telefon 229. sz.

Ugyanott vétetnek fel előfizetések is bármely naptól kezdve.

Telefon 229. sz.

„A Tengerpart“ független és szókimondó irányával szerezte meg népszerűségét és olvasottságát.